U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **N. T.,** zastoupené Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Ječná 548/7, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-246/ZA-06-PA03-2010, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2012, č. j. 46 Az 7/2011 – 52,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-246/ZA-06-PA03-2010, a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Žalovaný tímto rozhodnutím neudělil žalobkyni k její žádosti mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud se předně ztotožnil se závěry stěžovatele, že v případě žalobkyně nebyly naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Podle soudu však není závěr, že žalobkyně nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu podložen dostatečnými důkazy a není dostatečně odůvodněn. Žalobkyně v průběhu správního řízení jasně a jednoznačně uvedla, že se bývalého manžela bojí, že se nechce vrátit na do vlasti proto, že by ji i její děti její bývalý manžel znovu týral. Bývalý manžel ji před odchodem z vlasti bil, byl na ni sprostý, nepracoval, dělal dluhy, později i užíval drogy. Děti, o které měl pečovat, bil, týral je psychicky i fyzicky. Přesto, že se obrátila na policii, nepomohli jí, naopak, situace byla ještě horší, když se to manžel dověděl. Stěžovatel tato tvrzení žalobkyně přešel pouhým konstatováním, že jednání, které vůči žalobkyni uplatňoval její manžel, nebylo takové intenzity, aby ho bylo možné považovat za ohrožení jejího života nebo svobody nebo za psychický nátlak z azylově

relevantních důvodů. Stěžovatel však ve svém rozhodnutí tento závěr nezdůvodnil ani neuvedl, na základě jakých důkazů k němu dospěl. Krajský soud zdůraznil, že domácí násilí může v konkrétních případech naplňovat znaky pronásledování či nebezpečí vážné újmy podle toho, zda je stát původu žadatele schopen a ochoten poskytnout ochranu proti tomuto jednání. Pokud by žadatel uváděl, že je vystaven domácímu násilí a že proti tomuto jednání není možné získat ochranu u státu původu, je správní orgán povinen toto tvrzení na základě věrohodných důkazů vyvrátit, jinak je musí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud má za to, že ze zpráv o zemi původu, které použil stěžovatel jako podklad pro rozhodnutí, nelze zjistit, jak se Ukrajina zabývá problémy, které vzniknou v rodinách, problémy týraných žen a týraných dětí. Zprávy, které stěžovatel v řízení zajistil, informují o několika oblastech činnosti státu původu žalobkyně, nikoli však o péči o ženy a děti a možnostech řešení násilí v rodinách. Krajský soud dospěl k závěru, že si stěžovatel neopatřil dostatek pokladů pro pečlivé posouzení situace v zemi původu, případ žalobkyně posoudil formálně, jejími skutečnými problémy ve vlasti se zodpovědně nezabýval. Krajský soud proto rozhodnutí stěžovatele podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně stěžovatele zavázal k tomu, aby opatřil další zprávy o zemi původu žalobkyně, které budou aktuální, budou podrobně vypovídat o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žalobkyně a bude z nich možno zjistit, jaká je péče státu o týrané ženy a zda a jakým způsobem se mohou domoci skutečné ochrany před násilím osob blízkých. Po doplnění dokazování je stěžovatel povinen znovu zvážit důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a pro udělení doplňkové ochrany a ve věci znovu rozhodnout.

Žalovaný napadl rozsudek Krajského soudu v Praze včas podanou kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Namítl, že soud v daném případě nevycházel ze zjištěného stavu věci, jeho rozsudek nemá oporu ve spisu a navíc se soud dopustil nesprávného výkladu pojmu „domácí násilí" v kontextu azylového práva. Stěžovatel nejprve poukazuje na fakt, že údajné potíže žalobkyně nevyhodnotil jako domácí násilí v azylově relevantním kontextu, což ve svém rozhodnutí řádně a přezkoumatelným způsobem odůvodnil. Vycházel přitom plně z tvrzení žalobkyně, která uvedla v průběhu správního řízení. Stěžovatel tak respektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je rozsah dokazování ve správním řízení dán obsahem podané žádosti. Žalobkyně v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany zmínila obavy ze svého bývalého manžela, jeho konání však dle názoru stěžovatele nedosahovalo intenzity domácího násilí. Domácí násilí, vnímané pohledem nikoliv trestního práva, ale práva azylového, vyžaduje naplnění některých definičních znaků, aby se mohlo jednat o skutečnost podřaditelnou některé z forem mezinárodní ochrany, jež jsou taxativně vymezeny zákonem o azylu. Z hlediska mezinárodní ochrany musí být domácí násilí páchano pouze z důvodů vyjmenovaných v § 12 či § 14a odst. 2 zákona o azylu. U žalobkyně nebyly splněny ani základní podmínky vymezující pojem domácí násilí. Jmenovaná nebyla závislá na svém manželu, neboť se s ním rozvedla a děti byly svěřeny do její péče a trvalý pobyt její osoby a dětí byl hlášen u její sestry. Nelze tedy hovořit o vztahu závislosti žalobkyně (či jejích dětí) na bývalém manželovi a o nutném sdílení společné domácnosti, když navíc ona sama výslovně uvedla, že tuto osobu, jež ji a její děti měla údajně týrat, dobrovolně, z finančních důvodů, přijala zpět do svého domu. Taktéž fakt opuštění dětí a jejich ponechání na území Ukrajiny, po vycestování jmenované do ČR, lze označit za skutečnost, která vyvrací důvodnost obav z jednání třetí soukromé osoby. V průběhu správního řízení dále vyšlo najevo, že žalobkyně nevyčerpala všechny možnosti

domoci se ochrany v domovském státě, i když jde o funkční stát, poskytující pomoc proti činnosti třetích osob. Stěžovatel má za to, že shromáždil dostatečné, aktuální a věrohodné informace o zemi původu žadatelky a na jejich základě učinil odůvodněný závěr, že státní orgány Ukrajiny poskytují dostatečnou a účinnou pomoc proti činnosti třetích osob. Vzhledem k tomu, že stěžovatel vyloučil ve svém rozhodnutí možnost, že se v případě žalobkyně jednalo o domácí násilí podřaditelné některému z důvodů udělení mezinárodní ochrany, bylo zcela nadbytečné shromažďovat informace o domácím násilí na Ukrajině. Za zásadní okolnost pak stěžovatel považoval to, že žalobkyně jako rozhodující důvod své žádosti a žádostí svých dětí o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že chce, aby děti měly platné doklady a nemíní se kvůli tomu vracet na Ukrajinu. Vyřízení cestovních a osobních dokladů je povinností každého občana jednotlivého státu (včetně ČR) a snahu vyhnout se této povinnosti a legalizovat si bez dokladů pobyt na území ČR prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je možno označit za zneužití azylové procedury. Stěžovatel poukázal i na to, že se žalobkyně dovolávala mezinárodní ochrany až ve chvíli, kdy si nechtěla vyřídit doklady v domovské zemi, přestože jí v tom nebránila žádná objektivní překážka. Krajský soud se nevypořádal se závěry správního orgánu vyslovenými ve správním rozhodnutí, nepřihlédl ani k vyjádření stěžovatele k žalobě, v němž se tento jasně a zřetelně vyjádřil k žalobním námitkám jmenované a opakovaně zdůraznil, že se v projednávané věci nejedná o domácí násilí. Stěžovatel dále poukázal na to, že žalobkyně vstoupila na území ČR dne 22. 10. 2006, v letech 2007-2008 pobývala střídavě v ČR a na Ukrajině, což zcela jistě nesvědčí o jejích obavách z návratu do domovského státu. O udělení mezinárodní ochrany požádala až dne 1. 7. 2010. Z této dlouhé časové prodlevy je zřetelně patrno, že své údajné problémy na Ukrajině nevnímala natolik palčivě, aby se dovolávala poskytnutí mezinárodní ochrany na území ČR. Věrohodnost její osoby dále snižuje to, že na území ČR pobývala bez problémů legálně, na základě povolení k dlouhodobému pobytu a o udělení mezinárodní ochrany požádala až s cílem vyhnout se státoobčanské povinnosti vyřídit pro své děti v domovském státě doklad totožnosti a cestovní doklad. Taková snaha o legalizaci pobytu na území ČR, soudem opětovně nezohledněná, vytváří dle názoru stěžovatele dostatečný podklad pro závěr o nedůvodnosti obav jmenované, k němuž dospěl správní orgán ve svém rozhodnutí. Stěžovatel zpochybnil i věrohodnost osoby žalobkyně.

Stěžovatel se domnívá, že tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (§ 104a s. ř. s.), neboť se jedná o zásadní pochybení, které by mohlo mít zásadní dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Soud nerespektoval judikaturu ÚS a NSS ve směru rovnosti účastníků řízení, když přihlédl pouze k argumentaci žalobkyně a nereflektoval nejenom vyjádření žalovaného k žalobě, ale opomenul se vypořádat i s odůvodněním správního rozhodnutí, z něhož selektivně vybral pouze některé argumenty, vytržené z kontextu, a nejdůležitějšími skutečnostmi se vůbec nezabýval. V rozporu s povinností zjistit skutečný stav věci a bez ohledu na obsah správního spisu pak soud nahradil závěry správního orgánu svými subjektivními hodnotícími soudy. Soud se taktéž dle názoru stěžovatele dostal do rozporu s judikaturou vyloženým pojmem „domácí násilí“ v rámci azylového práva, jíž nahradil pro řízení o udělení mezinárodní ochrany nepoužitelnou trestně právní definicí. Soud nereflektoval na dokazatelnou možnost poskytnutí účinné pomoci žalobkyni ze strany státních orgánů její země původu, což vylučuje možnost přičítání protiprávního jednání soukromých osob státu. Krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu o povinnosti žadatele požádat o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR a nevypořádal se s prokázanou snahou žalobkyně o legalizaci pobytu na území ČR

prostřednictvím azylové procedury, i když dosud na území ČR legálně pobývala v režimu zákona o pobytu cizinců. Stejně tak soud opominul povinnost fyzické osoby vyřídit si doklady v domovském státě, což je součástí státoobčanského vztahu a bez dalšího se jí nelze vyhnout pouhým poukazováním na neexistující nebezpečí. Za důvod přijatelnosti pak pokládá stěžovatel i přístup soudu, který nezkonfrontoval rozdílná tvrzení žalobkyně a jejích dětí v řízeních o udělení mezinárodní ochrany a soudních řízeních, i když případy žalobkyně, její dcery a syna projednával stejný soud v totožném složení. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Při rozhodování o kasační stížnosti musel nejprve Nejvyšší správní soud posoudit, zda jsou splněny podmínky řízení. Nejvyšší správní soud proto zkoumal otázku, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Vycházel přitom z precedentního usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Z hlediska výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvody přijatelnosti uplatněné stěžovatelem v podané kasační stížnosti nesplňují výše uvedená kritéria. Nepřezkoumatelností rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] se již Nejvyšší správní soud dostatečně zabýval např. v rozsudku ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36, www.nssoud.cz, či v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS. Rovněž problematika volného hodnocení důkazů krajským soudem a utváření závěru o skutkovém stavu již byla podrobně řešena v řadě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, odkázat lze např. na rozsudek ze dne 22. 3. 2005, č. j. 4 As 56/2003 - 76, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně připomíná, že jak pronásledování, tak i vážná újma může hrozit ze strany státu, resp. organizace, která ovládá stát, jakož i ze strany nestátních původců, tedy soukromých osob (rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, publ. pod č. 1066/2007 Sb. NSS). Problematikou domácího násilí se pak Nejvyšší správní soud podrobně zabýval např. v právě citovaném rozsudku či v rozsudku ze dne 29. 7. 2009, č. j. 4 Azs 31/2009 – 93, www.nssoud.cz.

Stěžovatel dále namítl, že žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany až po dlouhé časové prodlevě, a to s cílem vyřízení cestovních a osobních dokladů pro své děti. Případy, kdy žadatel nežádal o udělení mezinárodní ochrany bezprostředně po příchodu na území ČR, i když k tomu měl příležitost, se Nejvyšší správní soud rovněž

zabýval v řadě rozhodnutí, např. v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, www.nssoud.cz. Zde konstatoval, že v takovém případě existuje vyvratitelná domněnka, že tato žádost byla účelová; pokud však žadatel přesvědčivě prokáže, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy, je žalovaný povinen se zabývat i jeho tvrzeními podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a případně azyl či doplňkovou ochranu udělit.

Nejvyšší správní soud uzavřel, že neshledal přijatelnost kasační stížnosti z důvodů tvrzených stěžovatelem, ani z úřední povinnosti pak nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí kasační stížnosti žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. září 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu